Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2026/4099

2026 7 24

KOMISIJOS NUOMONĖ

2026 m. birželio 2 d.

pagal Reglamento (ES) 2016/399 (Šengeno sienų kodeksas) 27a straipsnio 3 dalį dėl Slovėnijos vidaus sausumos sienų su Kroatija ir Vengrija kontrolės atnaujinimo būtinumo ir proporcingumo

(Tekstas autentiškas tik slovėnų kalba)

(C/2026/4099)

(1) Pagal Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnio 2 dalį, Sąjunga savo piliečiams turi pasiūlyti vidaus sienų neturinčią laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje laisvas asmenų judėjimas užtikrinamas kartu taikant atitinkamas išorės sienų kontrolės, prieglobsčio suteikimo, imigracijos ir nusikalstamumo prevencijos bei kovos su juo priemones.

(2) Pagal 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (Šengeno sienų kodeksas) (kodifikuota redakcija) ([1]) 25 straipsnį, valstybė narė, iškilus didelei grėsmei jos viešajai tvarkai ar vidaus saugumui, išimties tvarka ir laikinai gali atnaujinti sienų kontrolę prie visų savo vidaus sienų arba konkrečiuose jų ruožuose. Tai turėtų būti daroma tik kraštutiniu atveju, o laikino sienų kontrolės atnaujinimo mastas ir trukmė neturėtų viršyti to, kas tikrai būtina siekiant reaguoti į nustatytą didelę grėsmę.

(3) Šengeno sienų kodekso 25a straipsnyje nurodyta, kad tais atvejais, kai valstybė narė ketina atnaujinti vidaus sienų kontrolę, kad pašalintų numatomą didelę grėsmę, ji turi pranešti Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai ir kitoms valstybėms narėms apie planuojamą tokios kontrolės atnaujinimą ne vėliau kaip likus keturioms savaitėms iki planuojamo sienų kontrolės atnaujinimo arba kuo greičiau, kai aplinkybės, dėl kurių reikia atnaujinti vidaus sienų kontrolę, valstybei narei tampa žinomos likus mažiau nei keturioms savaitėms iki planuojamo sienų kontrolės atnaujinimo.

(4) Šengeno sienų kodekso 27a straipsnio 3 dalyje reikalaujama, kad Komisija, gavusi pranešimus apie vidaus sienų kontrolės pratęsimą pagal 25a straipsnio 4 dalį, dėl kurio vidaus sienų kontrolės pratęsimo bendras laikotarpis, remiantis tais pačiais pagrindais, yra ilgesnis nei 12 mėnesių, pateiktų nuomonę dėl tokios sienų kontrolės būtinumo ir proporcingumo.

(5) Vidaus sienų kontrolės atnaujinimo ir pratęsimo sistema buvo iš esmės peržiūrėta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2024/1717, kuris įsigaliojo 2024 m. liepos 10 d. ([2]). Todėl visų Šengeno sienų kodekso III antraštinės dalies II skyriuje nurodytų laikotarpių pradžia buvo skaičiuojama nuo tos datos.

(6) 2024 m. lapkričio 22 d. raštu Slovėnijos valdžios institucijos pranešė, kad, remiantis Šengeno sienų kodekso 25a straipsniu, šešių mėnesių laikotarpiui nuo 2024 m. gruodžio 22 d. iki 2025 m. birželio 21 d. atnaujinama vidaus sienų su Kroatija ir Vengrija kontrolė.

(7) 2025 m. gegužės 22 d. raštu Slovėnijos valdžios institucijos pranešė, kad šis atnaujinimas pratęsiamas papildomam šešių mėnesių laikotarpiui nuo 2025 m. birželio 22 d. iki 2025 m. gruodžio 21 d.

([1]) OL L 77, 2016 3 23, p. 1.
([2]) 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1717, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (OL L, 2024/1717, 2024 6 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1717/oj).

(8) 2025 m. lapkričio 20 d. raštu Slovėnijos valdžios institucijos pranešė, kad šis atnaujinimas pratęsiamas papildomam šešių mėnesių laikotarpiui nuo 2025 m. gruodžio 22 d. iki 2026 m. birželio 21 d.

(9) 2026 m. sausio 30 d. pagal Šengeno sienų kodekso 33 straipsnio 2 dalį Slovėnija pateikė vidaus sienų kontrolės atnaujinimo ir pratęsimo ataskaitą, apimančią laikotarpį nuo 2024 m. gruodžio 22 d. iki 2025 m. gruodžio 21 d.

(10) Slovėnija buvo įtraukta į Komisijos struktūrinį dialogą dėl vidaus sienų kontrolės atnaujinimo. Gavus Slovėnijos pranešimą apie pratęsimą, šis struktūrinis dialogas buvo tęsiamas kaip konsultacijų proceso, numatyto Šengeno sienų kodekso 27a straipsnio 4 dalyje, dalis.

(11) Dabartinė padėtis prie vidaus sienų buvo aprašyta 2025 m. balandžio 23 d. Šengeno erdvės padėties ataskaitoje ([3]) ir reguliariai aptariama Šengeno taryboje.

(12) Komisija, gavusi pranešimus apie vidaus sienų kontrolės pratęsimą pagal Šengeno sienų kodekso 25a straipsnio 4 dalį, dėl kurio vidaus sienų kontrolės pratęsimo bendras laikotarpis, remiantis tais pačiais pagrindais, siekia 12 mėnesių, turi pateikti nuomonę dėl tokios sienų kontrolės būtinumo ir proporcingumo, kaip nustatyta Šengeno sienų kodekso 27a straipsnio 3 dalyje. Ši pareiga atsirado 2025 m. gegužės 22 d. gavus pranešimą apie sienų kontrolės prie visų vidaus sausumos sienų pratęsimą.

(13) Įvertinusi visus pirmiau nurodytus pranešimus ir ataskaitą, papildytus per konsultacijų procesą Slovėnijos pateikta informacija ir kitais viešai prieinamais oficialiais dokumentais, Komisija priima šią nuomonę.

PRANEŠIMŲ IR ATASKAITOS VERTINIMAS

I. OFICIALŪS REIKALAVIMAI

(14) Šengeno sienų kodekse valstybėms narėms dėl pranešimų nustatyti keli oficialūs įpareigojimai.

(15) Apie vidaus sienų kontrolės atnaujinimą ir jo pratęsimus buvo pranešta laikantis Šengeno sienų kodekso 25a straipsnio 4 dalyje nustatytų terminų, t. y. likus ne mažiau kaip keturioms savaitėms iki vidaus sienų kontrolės atnaujinimo arba pratęsimo įsigaliojimo.

(16) Pranešimai buvo pateikti pagal tuo tikslu Komisijos Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2025/315 ([4]) nustatytą šabloną.

(17) Šengeno sienų kodekso 27 straipsnio 2 dalyje reikalaujama, kad tais atvejais, kai sienų kontrolė vykdoma šešis mėnesius, valstybės narės į bet kokį paskesnį pranešimą įtrauktų rizikos vertinimą, kuriame būtų nurodytas didelės grėsmės mastas ir tikėtina raida, kuriais grindžiamas vidaus sienų kontrolės atnaujinimas. Nors nacionalinėms valdžios institucijoms gali būti sunku tiksliai įvertinti didelės grėsmės mastą ir tikėtiną trukmę, Komisija pažymi, kad Slovėnijos valdžios institucijos nepateikė rizikos vertinimo, kuriame būtų atsižvelgiama į didelės grėsmės raidos tendencijas ankstesniu vidaus sienų kontrolės atnaujinimo laikotarpiu ir būtų naudojamos nacionaliniu lygmeniu ir atitinkamų Sąjungos agentūrų parengtos rizikos analizės.

([3]) COM(2025) 185 *final*.
([4]) 2025 m. vasario 14 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2025/315, kuriuo nustatomas pranešimo apie laikiną vidaus sienų kontrolės atnaujinimą arba pratęsimą šablonas (OL L, 2025/315, 2025 2 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/315/oj).

(18) Galiausiai, vidaus sienų kontrolės atnaujinimo ir pratęsimo ataskaita, grindžiama Šengeno sienų kodekso 33 straipsnio 2 dalimi, turėjo būti pateikta 2025 m. gruodžio 22 d. (pasibaigus 12 mėnesių laikotarpiui), o buvo pateikta 2026 m. sausio 26 d.

II. BŪTINUMAS IR PROPORCINGUMAS

Slovėnijos valdžios institucijų pozicija

(19) Visuose savo pranešimuose Slovėnijos valdžios institucijos nurodo, kad esama didelės grėsmės viešajai tvarkai ir vidaus saugumui, kurią visų pirma kelia didelė terorizmo grėsmė ir organizuotas nusikalstamumas Vakarų Balkanų regione, įskaitant neteisėtą žmonių gabenimą ir prekybą ginklais, teroristų įsiskverbimo į migracijos srautus Balkanų maršrute rizika, taip pat hibridinės grėsmės iš Rusijos Federacijos ir Baltarusijos. Šią grėsmę saugumui dar labiau padidino 2026 m. vasario mėn. Italijoje vyksiančios žiemos olimpinės žaidynės, o tai reiškia, kad dėl renginio geografinio artumo prie vidaus sienų buvo būtina užtikrinti didesnį saugumą ir imtis papildomų priemonių.

(20) Slovėnijos valdžios institucijos nurodo nestabilią aplinką Sąjungos kaimynystėje, įskaitant Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, daugybę krizinių situacijų Sahelyje, Somalio pusiasalyje ir Afrikos Didžiųjų ežerų regione, taip pat padėtį Artimuosiuose Rytuose, ir dar nestabilesnę padėtį Sirijoje po to, kai 2024 m. gruodžio mėn. žlugo B. al-Assado režimas.

(21) Slovėnijos valdžios institucijos nurodo:

— radikalizuotų asmenų ir teroristinių grupių narių, visų pirma užsienio teroristų kovotojų, įsiskverbimo į migracijos srautus riziką;

— 2025 m. rugsėjo 16 d. Slovėnijos tarpžinybinės kovos su terorizmu darbo grupės grėsmių vertinimus, vėliau patvirtintus 2025 m. kovo 6 d., lapkričio 25 d. ir paskutinį kartą – 2026 m. sausio 16 d., pagal kuriuos išlaikomas VIDUTINIS (trečiasis iš penkių lygių) grėsmės lygis;

— padidėjusį grėsmės lygį kitose valstybėse narėse ir Šengeno erdvės, kurioje nevykdoma vidaus sienų kontrolė, susietumą;

— nuolat didelį neteisėto sienos kirtimo atvejų skaičių Vakarų Balkanų maršrute, visų pirma maršruto atkarpoje, vedančioje iš Bosnijos ir Hercegovinos per Kroatiją į Slovėniją;

— tai, kad Vakarų Balkanuose aktyviai veikia organizuotos nusikalstamos grupuotės, užsiimančios neteisėta prekyba ginklais ir neteisėtu žmonių gabenimu, o tai lemia nekontroliuojamą išvykimą iš priėmimo centrų;

— didelę neteisėtos prekybos ginklais riziką Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą kontekste, atsižvelgiant į didelį paliktų ginklų ir kitos karinės įrangos kiekį.

(22) Slovėnijos valdžios institucijos teigia, kad atnaujinus vidaus sienų kontrolę policijos tarnyba gali nustatyti į šalį atvykstančių asmenų tapatybę ir patikrinti jų duomenis atitinkamose duomenų bazėse, įskaitant Šengeno informacinę sistemą (SIS) ir Interpolo duomenų bazes.

(23) Slovėnijos valdžios institucijos praneša, kad nuo 2024 m. gruodžio 22 d. iki 2025 m. gruodžio 21 d. užregistruoti 27 747 neteisėto sienos kirtimo atvejai, iš kurių 26 229 – prie vidaus sienų su Kroatija ir Vengrija. Nebuvo suimta jokių asmenų, įtariamų teroristiniais nusikaltimais ar prekyba žmonėmis. Nuo 2025 m. sausio 1 d. iki gruodžio 29 d. Slovėnijos policija sulaikė 225 asmenis, susijusius su iš viso 1 130 migrantų neteisėtu gabenimu.

(24) Slovėnijos valdžios institucijos praneša, kad laikotarpiu nuo 2025 m. sausio 1 d. iki 2025 m. lapkričio 18 d. nustatytos 47 atitiktys, pagrįstos Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (ES) 2018/1862 ([5]) 36 straipsnio 4 dalimi, pagal kurią leidžiama įvesti SIS perspėjimus dėl asmenų, dėl kurių ketinama atlikti atsargius patikrinimus, tikslinius patikrinimus ar konkrečius patikrinimus, siekiant užkirsti kelią atitinkamo asmens keliamai didelei grėsmei ar kitai didelei grėsmei vidaus ar išorės nacionaliniam saugumui.

(25) Slovėnijos valdžios institucijos praneša, kad nuo 2024 m. gruodžio 22 d. iki 2025 m. gruodžio 21 d. dėl 2 263 trečiųjų šalių piliečių buvo priimtas sprendimas atsisakyti leisti atvykti. Iš viso vykdyta 344 asmenų readmisija pagal ankstesnius dvišalius readmisijos susitarimus ar tvarką.

(26) Slovėnijos valdžios institucijos atkreipia dėmesį į tai, kad nors 2025 m. neteisėto sienos kirtimo atvejų skaičius Slovėnijoje sumažėjo, bendras tokių sienos kirtimo atvejų skaičius tebėra didelis – 28 200. Be to, nuo 2025 m. sausio 1 d. iki kovo 8 d. Slovėnijos policija užregistravo 4 099 neteisėto sienos kirtimo atvejus, t. y. 50,9 proc. daugiau, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2024 m.

(27) Savo ataskaitoje Slovėnijos valdžios institucijos pripažįsta, kad negalima lengvai ir nedviprasmiškai nustatyti vidaus sienų kontrolės poveikio nustatytoms didelėms grėsmėms.

Komisijos pastabos

(28) Slovėnijos valdžios institucijos pateikė informacijos apie įvairius nustatytų didelių grėsmių vidaus saugumui ir viešajai tvarkai aspektus, taip pat argumentų atnaujintos sienų kontrolės būtinumui ir proporcingumui pagrįsti.

(29) Nors sudėtinga pasaulinė saugumo padėtis valstybėms narėms gali kelti didelį susirūpinimą dėl jų nacionalinio saugumo, pranešimuose nepateikiama pakankamai informacijos, kurioje būtų paaiškinta, kokį konkretų poveikį pasaulinė saugumo aplinka daro Slovėnijai, visų pirma prie jos sienų su Kroatija ir Vengrija.

(30) Komisija pažymi, kad Slovėnijos valdžios institucijos neteisėtą migraciją sieja su didelėmis terorizmo ir organizuoto nusikalstamumo keliamomis grėsmėmis. Tačiau neteisėtas sienos kirtimas pats savaime nėra rimta grėsmė. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad 2024 m., palyginti su 2023 m., Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra nustatė 78 proc. mažiau neteisėto sienos kirtimo atvejų Vakarų Balkanų maršrute. 2025 m. ši mažėjimo tendencija, susiformavusi dėl didesnių bendrų pastangų apsaugoti ES išorės sienas, tęsėsi ir ji negali būti siejama tik su Slovėnijos atnaujinta vidaus sienų kontrole. Remiantis ES integruoto informuotumo apie padėtį ir jos analizės ataskaita, 2025 m. bendras neteisėto sienos kirtimo Vakarų Balkanų maršrute atvejų skaičius mažėjo trečius metus iš eilės ir sumažėjo 41 proc. (12 687 atvejai 2025 m., palyginti su 21 637 atvejais 2024 m.).

(31) Vidaus sienų kontrolės atnaujinimas gali padėti nustatyti neteisėto sienos kirtimo į valstybės narės teritoriją atvejus, taip pat sulaikyti teroristus, neteisėtai žmones gabenančius asmenis ar asmenis, įtariamus kitų formų organizuotu nusikalstamumu, kaip ir bet kokios kitos formos policijos patikrinimai teritorijoje, ypač pasienio ruožuose.

(32) Slovėnijos valdžios institucijos išreiškė pagrįstą susirūpinimą dėl teroristinių grupių narių įsiskverbimo į migracijos srautus rizikos, nurodydamos, kad remiantis Reglamento (ES) 2018/1862 36 straipsnio 4 dalimi, buvo identifikuoti didelę grėsmę vidaus ar išorės saugumui keliantys asmenys.

([5]) 2018 m. lapkričio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1862 dėl Šengeno informacinės sistemos (SIS) sukūrimo, eksploatavimo ir naudojimo policijos bendradarbiavimui ir teisminiam bendradarbiavimui baudžiamosiose bylose, kuriuo iš dalies keičiamas ir panaikinamas Tarybos sprendimas 2007/533/TVR ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1986/2006 ir Komisijos sprendimas 2010/261/ES (OL L 312, 2018 12 7, p. 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1862/oj).

(33) Nors Komisija pripažįsta, kad Slovėnijos ir Italijos sausumos siena yra Balkanų maršruto, kuriuo keliauja daug neteisėtų migrantų, dalis, vis dar neaišku, kaip konkrečiai prie Slovėnijos ir Italijos sienos pasireiškia su žiemos olimpinėmis žaidynėmis susijusi rizika.

(34) Komisija, remdamasi pranešimuose ir ataskaitoje pateikta informacija, negali nustatyti, kaip atnaujinus vidaus sienų kontrolę konkrečiai pašalinta Slovėnijos nustatyta didelė grėsmė viešajai tvarkai ar nacionaliniam saugumui.

(35) Nepaaiškinta, kodėl alternatyvių priemonių, įskaitant policijos patikrinimus pasienio ruožuose ir tarpvalstybinį policijos bendradarbiavimą, nepakanka vidaus sienų kontrolės atnaujinimui pakeisti ir kokias teisines ir (arba) praktines kliūtis reikia pašalinti, kad vidaus sienų kontrolę būtų galima pakeisti alternatyviomis priemonėmis.

(36) Pranešimuose nenurodytos konkrečios priežastys, kuriomis pagrįsta pasirinkta sprendimo atnaujinti vidaus sienų kontrolę taikymo sritis laiko atžvilgiu. Pranešime teigiama, kad nesitikima, jog saugumo padėtis pagerės per šešis mėnesius, tačiau nepateikiamas joks papildomas paaiškinimas.

(37) Galiausiai Komisija pažymi, kad žmogiškųjų išteklių, sutelktų vidaus sienų su Vengrija ir Kroatija kontrolei vykdyti, negalima dislokuoti prie Slovėnijos išorės sienų ir jie neprisideda prie alternatyvių priemonių įgyvendinimo.

III. ALTERNATYVIOS PRIEMONĖS

Slovėnijos valdžios institucijų pozicija

(38) Slovėnijos valdžios institucijos praneša, kad jos vykdo glaudų policijos bendradarbiavimą, remdamosi dvišaliais susitarimais su visomis kaimyninėmis valstybėmis narėmis.

(39) Regioninis bendradarbiavimas su Kroatija ir Vengrija vyksta Dolgos Vaso teisėsaugos bendradarbiavimo centre. Be to, Slovėnijos, Kroatijos ir Vengrijos bendradarbiavimas vykdomas vykdant mišrų patruliavimą, siekiant užkirsti kelią tarpvalstybiniam nusikalstamumui ir nustatyti neteisėto sienos kirtimo atvejus, ypatingą dėmesį skiriant asmenų nustatymui remiantis terorizmo ir ekstremizmo rodikliais.

(40) Slovėnijos valdžios institucijos nuolat keičiasi operatyviniais ir statistiniais duomenimis apie problemas, turinčias įtakos bendroms vidaus sienoms, taip pat dalyvauja vykdant kitų formų policijos bendradarbiavimą su kaimyninėmis valstybėmis narėmis.

(41) Nuo 2023 m. lapkričio mėn. yra parengtos ir sparčiai plėtojamos naujos iniciatyvos, kuriomis siekiama stiprinti regioninio lygmens operatyvinį bendradarbiavimą. 2025 m. sausio 20 d. Slovėnija, Kroatija ir Italija pasirašė trišalį susitarimo memorandumą, kuriame šalys susitarė vykdyti bendrą patruliavimą, kad būtų pašalintos grėsmės saugumui ir užtikrintas tinkamas Šengeno erdvės veikimas, siekiant galutinio tikslo – panaikinti laikinai įvestą Italijos ir Slovėnijos, taip pat Slovėnijos ir Kroatijos vidaus sienų kontrolę.

(42) Padaryta didelė pažanga nustatant trišalį patruliavimą prie Kroatijos išorės sienos su Bosnija ir Hercegovina. Pirmasis bandomasis patruliavimas pradėtas 2025 m. birželio mėn. –vykdant mišrų patruliavimą vykdyta bendra sienų kontrolė. Kas mėnesį rengiami techniniai susitikimai, kad būtų lengviau keistis informacija apie neteisėtą migraciją Balkanų maršrute.

(43) Slovėnijos policija toliau dalyvauja operatyvinėje darbo grupėje „ZeBRa“, atliekančioje sudėtingus nusikalstamų veikų tyrimus, kuriais siekiama išardyti Vakarų Balkanų regione veikiančias organizuoto nusikalstamumo grupuotes.

(44) Slovėnija yra kelių regioninio bendradarbiavimo iniciatyvų, pavyzdžiui, Brdo proceso ir Zalcburgo forumo, narė.

Komisijos pastabos

(45) Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad Slovėnija aktyviai taiko alternatyvias priemones, papildančias vidaus sienų kontrolės atnaujinimą ir mažinančias jo poveikį.

(46) Komisija atkreipia dėmesį į aktyvų Slovėnijos regioninį bendradarbiavimą migracijos ir saugumo srityje su kaimyninėmis valstybėmis narėmis, taip pat kitomis regiono šalimis, be kita ko, laikantis visą maršrutą apimančio požiūrio, kuris apima ir Vakarų Balkanų maršrutą.

(47) Slovėnija padarė didelę pažangą stiprindama regioninį pasienio ir policijos tarnybų bendradarbiavimą, be kita ko, pagal trišalį 2025 m. sausio 20 d. Slovėnijos, Kroatijos ir Italijos susitarimo memorandumą nustačius trišalį patruliavimą prie Šengeno išorės sienos. Šios iniciatyvos yra sėkmingų alternatyvių priemonių, kuriomis siekiama spręsti migracijos ir saugumo problemas, pavyzdžiai.

(48) Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad pasirašytas Sąjungos ir Bosnijos ir Hercegovinos susitarimas dėl statuso, kuriuo sudaromos sąlygos toje šalyje dislokuoti bendras Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros operacijas. Šis susitarimas dėl statuso taikomas laikinai. Nuo 2025 m. lapkričio 5 d. vykdant bendrą operaciją septyniuose Bosnijos ir Hercegovinos sienos perėjimo punktuose ir Sarajevo oro uoste dislokuota daugiau kaip 100 nuolatinio korpuso darbuotojų.

(49) Komisija pažymi, kad derybos dėl atnaujinto dvišalio Kroatijos ir Slovėnijos policijos bendradarbiavimo susitarimo sustojo.

(50) Slovėnijos valdžios institucijos nepateikė pakankamai informacijos, kad parodytų, kodėl intensyvesnis tarpvalstybinis policijos bendradarbiavimas, kartu vykdant policijos patikrinimus pasienio ruožuose, negali būti pakankama alternatyva vidaus sienų kontrolės atnaujinimui.

(51) Slovėnijos valdžios institucijų, glaudžiai bendradarbiaujant su kaimyninėmis valstybėmis narėmis, įdiegtų alternatyvių priemonių mastas ir pobūdis turėtų sudaryti sąlygas laipsniškai panaikinti vidaus sienų kontrolę nepakenkiant saugumui.

(52) Komisija primena, kad jei Slovėnija nuspręstų pakeisti vidaus sienų kontrolę policijos vykdomais patikrinimais, Slovėnijos valdžios institucijos ir toliau galės, remdamosi Šengeno sienų kodekso 25 straipsniu, nedelsdamos atnaujinti vidaus sienų kontrolę, kad pašalintų netikėtai dėl nenumatytų įvykių kylančią didelę grėsmę viešajai tvarkai ir nacionaliniam saugumui.

IV. POVEIKIO MAŽINIMO PRIEMONĖS

Slovėnijos valdžios institucijų pozicija

(53) Slovėnijos valdžios institucijos teigia, kad patikrinimai kertant sieną vykdomi tikslingai, remiantis rizikos analize ir nustatytais rizikos profiliais, taip pat iš kaimyninių šalių policijos institucijų gauta informacija.

(54) Tik sienos perėjimo punktuose, skirtuose tarptautiniam kelių eismui (iš viso 14), ir sienos perėjimo punktuose, skirtuose tarptautiniam geležinkelių eismui (iš viso 8), sienų kontrolė vykdoma nuolat, tačiau visada tikslingai ir atsižvelgiant į riziką. Šiems patikrinimams nebuvo sukurta jokia nuolatinė infrastruktūra.

(55) Patikrinimai atliekami taip, kad jų poveikis tarpvalstybiniams keleivių srautams, aplinkai ir ekonomikai, visų pirma pasienio regionuose gyvenančių asmenų gyvenimui, būtų kuo mažesnis.

(56) Siekiant užtikrinti, kad visuomenė būtų gerai informuota apie vidaus sienų kontrolės atnaujinimą, sienos perėjimo punktų, kuriuose leidžiama kirsti nacionalinę sieną laikino kontrolės atnaujinimo laikotarpiu, sąrašas buvo paskelbtas Slovėnijos Respublikos oficialiajame leidinyje, o atsakingos institucijos juo dalijosi įvairiais ryšių kanalais.

Komisijos pastabos

(57) Slovėnijos valdžios institucijų pateikti pranešimai rodo jų įsipareigojimą užtikrinti, kad vidaus sienų kontrolės poveikis išliktų ribotas, kaip reikalaujama Šengeno sienų kodekso 26 straipsnio 3 dalyje.

(58) Komisija pažymi, kad sienų kontrolė vykdoma tikslingai ir atsižvelgiant į riziką, kad būtų apribotas poveikis tarpvalstybinėms kelionėms.

(59) Pranešimuose ir ataskaitoje nepateikta konkrečios informacijos apie vidaus sienų kontrolės atnaujinimo poveikį, net jei jis nedidelis, tarpvalstybiniams regionams, kuriems vidaus sienų kontrolės atnaujinimas daro didžiausią poveikį.

(60) Slovėnija, vadovaujant Komisijai ir glaudžiai bendradarbiaudama su kaimyninėmis valstybėmis narėmis, ėmėsi veiksmų, kad užtikrintų sklandų eismą vidaus sausumos sienos perėjimo punktuose, kuriuose buvo atnaujinta kontrolė.

(61) Komisija negavo jokių skundų ar perspėjimų apie didelius eismo sutrikimus dėl vidaus sienų kontrolės atnaujinimo, nors pranešta apie tam tikrus vėlavimus, visų pirma prie Slovėnijos ir Kroatijos sienos atostogų sezonais.

(62) Slovėnija pranešė apie savo pasienio regionus pagal Šengeno sienų kodekso 42b straipsnį.

(63) Slovėnijos valdžios institucijos pagal vidaus sienų ruožus išvardijo pasienio regionus, kuriuos paveikė atnaujinta kiekvieno vidaus sienos ruožo kontrolė, tačiau trūksta konkrečios informacijos apie atnaujinimo poveikį, nors ir nedidelį, labiausiai susijusiems pasienio regionams, t. y. Koperio, Liublianos, Novo mesto, Celės, Mariboro ir Murskos Sobotos policijos direktoratams.

V. REKOMENDACIJOS

(64) Slovėnijos valdžios institucijos turėtų visapusiškai pasinaudoti Komisijos rekomendacijoje (ES) 2024/268 ([6]) nustatytomis esamomis alternatyviomis priemonėmis ir Šengeno sienų kodekse numatytomis galimybėmis. Šiomis priemonėmis turėtų būti sustiprintos ir papildytos esamos priemonės. Alternatyvios priemonės gali būti veiksmingesnės ir efektyvesnės priemonės aukštam saugumo lygiui užtikrinti, ir jas taikant nereikia atnaujinti vidaus sienų kontrolės, konkrečiai nukreiptos prieš terorizmo grėsmes ir organizuoto nusikalstamo grupes Vakarų Balkanų regione, visų pirma tas, kurios dalyvauja neteisėto žmonių gabenimo veikloje.

(65) Saugumo problemos yra pagrindinės Slovėnijos nurodytos priežastys, pateisinančios vidaus sienų kontrolės atnaujinimą. ES teisėje jau numatyta įvairių priemonių, padedančių spręsti šiuos susirūpinimą keliančius klausimus. Valstybės narės turėtų visapusiškai pasinaudoti esamais mechanizmais saugumui ir bendradarbiavimui stiprinti. Tai, be kita ko, reglamentas „Priumas II“, nauja Šengeno informacinė sistema ir nauji teisės aktai dėl išankstinės informacijos apie keleivius ir keleivio duomenų įrašo ([7]). Pradėjus veikti AIS ir ETIAS bus dar labiau apsaugotos išorės sienos ([8]).

(66) Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad pagal Tikrinimo reglamentą ([9]), kuris yra Migracijos ir prieglobsčio pakto dalis, visų atitinkamų duomenų bazių patikrinimas atliekant saugumo patikrinimus yra tiek tikrinimo prie išorės sienų, tiek tikrinimo teritorijoje dalis.

(67) Komisija ragina Slovėnijos valdžios institucijas toliau plėtoti ir prireikus peržiūrėti dvišalius bendradarbiavimo susitarimus su kaimyninėmis valstybėmis narėmis, visų pirma policijos bendradarbiavimo susitarimą su Kroatija.

(68) Slovėnijos valdžios institucijos turėtų tęsti ir toliau plėtoti esamą trišalį bendradarbiavimą su Italija ir Kroatija, kartu remdamosi kitomis regioninio bendradarbiavimo iniciatyvomis, kuriose dalyvauja valstybės narės ir kitos Vakarų Balkanų šalys.

([6]) 2023 m. lapkričio 23 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2024/268 dėl valstybių narių bendradarbiavimo atsižvelgiant į dideles grėsmes vidaus saugumui ir viešajai tvarkai erdvėje be vidaus sienų kontrolės (OL L, 2024/268, 2024 1 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2024/268/oj).

([7]) 2024 m. kovo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/982 dėl automatinės duomenų paieškos ir keitimosi duomenimis policijos bendradarbiavimo srityje, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos sprendimai 2008/615/TVR ir 2008/616/TVR ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) 2018/1726, (ES) 2019/817 ir (ES) 2019/818 (reglamentas Priumas II) (OL L, 2024/982, 2024 4 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/982/oj); Reglamentas (ES) 2018/1862; 2024 m. gruodžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2025/13, dėl išankstinės informacijos apie keleivius rinkimo ir perdavimo teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/818 (OL L, 2025/13, 2025 1 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/13/oj); 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/681 dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų naudojimo teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais (OL L 119, 2016 5 4, p. 132, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/681/oj).

([8]) 2017 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/2226, kuriuo sukuriama atvykimo ir išvykimo sistema (AIS), kurioje registruojami trečiųjų šalių piliečių, kertančių valstybių narių išorės sienas, atvykimo ir išvykimo bei atsisakymo leisti jiems atvykti duomenys, nustatomos prieigos prie AIS teisėsaugos tikslais sąlygos ir iš dalies keičiama Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo ir reglamentai (EB) Nr. 767/2008 ir (ES) Nr. 1077/2011, Klaidų ištaisyma (OL L 327, 2017 12 9, p. 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2226/oj); 2018 m. rugsėjo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1240, kuriuo sukuriama Europos kelionių informacijos ir leidimų sistema (ETIAS) ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 ir (ES) 2017/2226 (OL L 236, 2018 9 19, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj).

([9]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1356, kuriuo nustatomas trečiųjų šalių piliečių tikrinimas prie išorės sienų ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 767/2008, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240 ir (ES) 2019/817 (OL L, 2024/1356, 2024 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj).

(69) Komisija teigia, kad patikrinimų kertant sieną būdas, t. y. rizika grindžiami atsitiktiniai patikrinimai, išlieka galimas pagal Šengeno sienų kodekso 23 straipsnį, ir juos atliekant nebūtina oficialiai atnaujinti vidaus sienų kontrolės ar jų atlikimas nereiškia, kad bus neatsižvelgta į pavojų saugumui, su sąlyga, kad šių patikrinimų poveikis nėra lygiavertis patikrinimams kertant sieną, taigi jų dažnumas, intensyvumas ir trukmė turi ir toliau būti riboti ([10]).

(70) Komisija mano, kad sėkmingas bendradarbiavimas su kaimyninėmis valstybėmis narėmis ir trečiosiomis šalimis, taip pat alternatyvių priemonių taikymas yra tvirtas pagrindas, kuriuo remdamasi Slovėnija dabar gali siekti laipsniškai panaikinti vidaus sienų kontrolę, nekeldama pavojaus savo saugumui. Šiam tikslui pasiekti ji palaikys glaudžius ryšius su visomis susijusiomis valstybėmis narėmis.

Priimta Briuselyje 2026 m. birželio 2 d.

Komisijos vardu
Magnus BRUNNER
Komisijos narys

([10]) 2017 m. birželio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimas baudžiamojoje byloje prieš A, C-9/16 (OL C 277, 2017 8 21, p. 10).